



**ACTIEPLAN MVOI GEVORDERD
2022-2025**

ZNSTD

Inhoudsopgave

1	Voorwoord	2
2	Inleiding	3
2.1	Capaciteit en middelen	4
3	Toelichting MVI-thema's	7
4	Nulmeting	11
4.1	Nulmeting Duurzaamheid (klimaat en circulariteit)	13
4.2	Nulmeting SROI	14
5	Thema's kiezen, ambitieniveaus van de 6 MVI thema's	15
5.1	Toelichting van de ambitieniveaus	15
5.2	Gekozen thema's	16
6	MVOI doelen stellen	17
7	Borging van MVOI (duurzaamheid)	20
7.1	Borging duurzaamheid	21
7.2	Borging SROI	22
7.3	Borging ketenverantwoordelijkheid en D&I	23
7.4	Borging lokaal ondernemerschap (MKB)	24
8	Inkoopkalender	26
9	Jaarplanning	29
9.1	Algemene planning	29
9.2	Planning 2024	31
9.3	Planning 2025	34
10	Rapporteren over voortgang en evaluatie	36

1 Voorwoord

De komende jaren staat de gemeente Zaanstad voor grote maatschappelijke opgaves. De realisatie daarvan doen we niet alleen, maar doen we met de hele organisatie en samen met de stad. De gemeente Zaanstad streeft ernaar uiterlijk in 2040 klimaatneutraal te zijn en in 2050 volledig circulair. Ook streeft de gemeente naar een toekomstbestendig ondernemersklimaat met oog voor lokale ondernemers. Daarnaast is de gemeente Zaanstad een multiculturele stad, die oog heeft voor ongelijkheid tussen wijken, buurten en (groepen) mensen. De gemeente Zaanstad streeft ernaar dat iedereen kan meedoen en gelijke kansen heeft. Door in contact te staan met inwoners, organisaties en lokale netwerken werken we aan deze kansengelijkheid.

Inkoop is een belangrijk instrument, nu de gemeente Zaanstad jaarlijks voor ca. € 250 miljoen inkoop. Met onze inkoopkracht willen we gericht inzetten om (markt)partijen uit te dagen ons slimme, eerlijke en vernieuwende oplossingen te bieden die bijdragen aan de realisatie van onze maatschappelijke opgaven.

Bij onze inkoop letten we dan ook niet alleen op de prijs, maar kijken we óók hoe ons geld kan bijdragen aan de beleidsdoelen van de gemeente Zaanstad op het gebied van de 6 Zaanse strategische opgaven, te weten: kansengelijkheid, economie, gezondheid, verstedelijking, veiligheid en duurzaamheid en de lokale economie. Met maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen (ook wel: MVOI) kunnen we een mooie bijdrage leveren aan deze strategische opgaven.

Onze enorme inkoopkracht kunnen we inzetten als hefboom voor duurzame en sociale innovatie. Denk daarbij aan het inkopen bij cateraars die werken met duurzaam en regionaal geproduceerd voedsel, het kiezen voor bouwbedrijven die zo veel mogelijk gerecyclede materialen gebruiken of het in dienst nemen van medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt. Hiernaast kunnen we met deze inkoopkracht impact maken voor onze lokale economie en het lokale ondernemerschap stimuleren. Het lokaal ondernemerschap Lokale ondernemers spelen een grote rol als werkgever en innovator in de gemeente Zaanstad.

Daarnaast heeft de gemeente Zaanstad ook een belangrijke voortrekkersrol en voorbeeldfunctie. Door maatschappelijk verantwoorde producten in te kopen draagt zij geloofwaardig bij aan het bereiken van deze doelen: 'practice what you preach.'

Op 21 november 2022 heeft de gemeente Zaanstad het Rijksbrede Manifest Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI) ondertekend. Het voorliggende actieplan MVOI is de volgende stap, waarin de gemeente Zaanstad voor de periode tot en met 2025 concreet aangeeft hoe zij verdere invulling gaat geven aan het maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen.

2 Inleiding

Inkoop is een krachtig middel waarmee we impact kunnen maken. Het maatschappelijk nut is daarbij een belangrijk uitgangspunt bij het aanbesteden en is leidend binnen ons strategisch inkoopbeleid. We kijken verder dan de prijs en richten ons op wat het ingekochte product of dienst bijdraagt aan onze stad en de wereld om ons heen. Ons strategisch inkoopbeleid kent 3 belangrijke speerpunten: duurzaamheid, kansengelijkheid en stimulering lokale economie (ook wel: MKB vriendelijk inkopen). Met dit actieplan MVOI willen we hier een belangrijke bijdrage aan leveren.

In vervolg op het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI) 2016-2021 wil de gemeente Zaanstad met het nieuwe Manifest MVOI 2022-2025 de effectiviteit en de impact van maatschappelijk verantwoord inkopen verder vergroten. Het Manifest MVOI richt zich op 6 MVI (maatschappelijk verantwoord inkopen)-thema's, zijnde (i) klimaat, (ii) circulair, (iii) milieu (incl. biodiversiteit), (iv) Social Return (SROI), (v) ketenverantwoordelijkheid (ook wel: de Internationale Sociale Voorwaarden (ISV)) en (vi) diversiteit en inclusie (D&I) (zie hieronder afbeelding 1). Deze thema's worden in het volgende hoofdstuk 3 nader toegelicht. De bovenste 3 MVI-thema's in deze afbeelding (milieu & biodiversiteit, klimaat en circulair) hebben betrekking op duurzaamheidsaspecten; en de onderste 3 MVI-thema's (Social Return, Diversiteit en Inclusie; en ketenverantwoordelijkheid) hebben betrekking op kansengelijkheid. Een aantal in het vorige Manifest gebruikte MVI-thema's, zijnde "MKB-vriendelijk inkopen" en "innovatiegericht inkopen", zijn in het nieuwe Manifest niet meer opgenomen. Laatstgenoemde 2 thema's worden beschouwd als manieren van inkopen ten dienste van maatschappelijke doelen. Dat neemt niet weg dat er de komende jaren conform het coalitieakkoord 'Slagen maken 2022-2026' op ingezet wordt om lokaal ondernemerschap te bevorderen ('lokaal' =duurzamer). De gemeente Zaanstad hecht er veel waarde aan om lokaal ondernemerschap de kans te geven om mee te doen in aanbestedingen. Hoge eisen stellen kan betekenen dat deze partijen niet mee kunnen doen in de aanbestedingen. Dat is een onwenselijke situatie.



Afbeelding 1, 6 MVI-thema's

Door het ondertekenen van het Manifest MVOI verplicht de gemeente Zaanstad zich tot het opstellen van het voorliggende actieplan MVOI, met daarin concrete stappen en doelen die wij willen zetten en behalen. In dit actieplan MVOI zullen we verschillende aspecten van MVOI nader toelichten, zodat het

duidelijk is wat het Manifest MVOI is, wat de achterliggende gedachte is en welke invulling wij daar als gemeente Zaanstad aan willen geven.

Uit onderzoeken en breed gedeelde ervaringen is gebleken dat grootschalige maatschappelijke impact alleen kan worden gemaakt, wanneer de organisatie op alle niveaus betrokken wordt om serieuze duurzame en sociale effecten te realiseren. Om deze reden kan de verantwoordelijkheid niet alleen bij inkoop worden belegd. Vandaar dat we niet spreken van [MVI](#) maar van [MVOI](#): de 'O' van (intern) 'opdrachtgeven' gaat vooraf aan het inkopen. Van visie- en planvorming tot opdrachtgeven en inkopen: de hele organisatie moet zich inzetten voor de doelen die de gemeente Zaanstad gezamenlijk wil bereiken.

Bij het opstellen van dit actieplan MVOI zijn interne (sector- en afdelingshoofden, inkoopers, contractmanagers) en externe stakeholders (marktpartijen) betrokken. We hebben gebruik gemaakt van het landelijke invulformat Actieplan Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI) voor gevorderden. Dit bevat 7 stappen. Na ondertekening van het Manifest MVOI op 21 november 2022 hebben we de eerste drie stappen eenmalig gezet. Voor de resterende jaren 2024 en 2025 zullen we jaarlijks de stappen 4-7 uitvoeren. Daarbij willen we benadrukken dat dit actieplan MVOI een levend document is, dat we jaarlijks evalueren en zo nodig bijstellen. In de volgende hoofdstukken lichten we de bovenvermelde 7 stappen nader toe.



2.1 Capaciteit en middelen

Voor de uitvoering van dit actieplan MVOI is er gekeken naar de beschikbare capaciteit en middelen. De gemeente Zaanstad maakt al mooie stappen op het gebied van MVOI. Echter, we zullen bij onze aanbestedingen (nog) meer door een duurzame lens naar de gehele keten van investeringen (Total Costs of Ownership (TCO)) moeten kijken. Door na te denken over maatschappelijke impact bij de formulering van de aard en het bepalen van de scope van opdrachten, kunnen we meer effect sorteren. Kopen we bijvoorbeeld nieuwe bedrijfskleding in of maken we eerst onze huidige voorraden op, zetten we in op langere levensduur door reparatie en hergebruik, zodat we minder nieuwe materialen nodig hebben en daarmee CO2 uitstoot besparen? Reparatiewerkzaamheden bieden bovendien vaak kansen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en ter stimulering van de lokale economie. Hieronder bij "Middelen" en in hoofdstuk 4 "Nulmeting" gaan we daar nader op in.

Bij inkoop is geen specifiek budget gereserveerd voor verduurzaming en CO2 reductie en ook houden we niet bij wat eventuele meer-/minderkosten hiervan zijn.

Capaciteit

Maatschappelijk verantwoord inkopen is niet alleen iets van inkoop, maar de hele organisatie moet zich inzetten voor de doelen die Zaanstad gezamenlijk wil bereiken. Een groot deel van de acties valt onder het reguliere werk. Daarnaast is het de taak van de opdrachtgevers om hierop te sturen.

Het uitvoeren van de acties uit het actieplan MVOI kost de nodige ambtelijke capaciteit maar zal in principe worden ingepast met bestaande capaciteit.

Met dit actieplan MVOI gaan we niet zozeer meer doen, maar we moeten vooral met een duurzame lens naar de verduurzamingsopgave kijken. De gemeente Zaanstad heeft daarnaast een groot netwerk van expertise en praktijkervaringen (met concrete handreikingen, tools, formats e.d.) waaruit we kunnen putten (zoals PIANOo (het Expertisecentrum Aanbesteden van het ministerie van

Economische Zaken en Klimaat); werkgroep circulair inkopen van Metropoolregio Amsterdam (MRA); Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG); andere aanbestedende diensten; kennis en expertise van marktpartijen, etc.).

Middelen

Wat precies de financiële consequenties zijn van maatschappelijk verantwoord inkopen is moeilijk te kwantificeren. Belangrijke argumenten waarom de gemeente Zaanstad baat heeft bij maatschappelijk verantwoord inkopen zijn:

- We moeten kijken naar de Total Costs of Ownership (TCO): De financiële baten zijn vaak niet direct - maar pas op langere termijn - zichtbaar. Veelal zijn er eerst investeringen nodig, die zich pas na verloop van tijd terugverdienen. Over de gehele levensduur vallen kosten vaak anders uit. Enkele voorbeelden:
 - Inzetten op duurzaamheid hoeft niet per se duurder uit te vallen: niet inkopen is de beste inkoop. Het gaat onder andere ook om levensduurverlenging van materialen, hergebruik, de vraag stellen of iets echt aan vervanging toe is.
 - Modulair bouwen: als we ons eigen vastgoed (schoolgebouwen) constructief losmaakbaar met waardevolle materialen maken (bijv. hout), dan behouden de materialen hun waarden en kunnen worden hergebruikt
 - Inzet elektrisch materieel: Uit [onderzoek](#) door SGS Search Consultancy in opdracht van Rijkswaterstaat blijkt dat elektrische of hybride mobiele werktuigen zowel vanuit milieuoogpunt als financiële overwegingen een aantrekkelijk alternatief zijn voor apparatuur die met fossiele brandstoffen zijn aangedreven. Vaak zijn ze zuiniger in gebruik (30 tot 50% lagere operationele kosten) en zijn de TCO van elektrische apparatuur lager dan de kosten van dieselaangedreven apparatuur. Zie [SKAO Longread: Waarom de GWW-sector baat heeft bij elektrificatie](#).
 - Aanschaf 'traditionele' brandstof auto: hoewel deze auto bij aanschaf goedkoper kan zijn, is deze in het gebruik veelal duurder (brandstof, onderhoud e.d.).
- Meervoudige waardecreatie; duurzaam inkopen draagt bij aan meerdere strategische opgaven waaronder gezondheid en kansengelijkheid (brede welvaart) . Een korte termijn hogere investering voor een gebouw, levert bijvoorbeeld gezondheidsvoordelen op in woningen en onderwijsgebouwen en kan bijdragen aan het tegengaan van bijvoorbeeld energiearmoede (belangrijkste oorzaak hiervan is slecht geïsoleerde woningen).
- Er komt veel Europese regelgeving aan: denk aan wetgeving met betrekking tot de [CO2 beprijzing](#)¹, de rapportageverplichting voor grote bedrijven op grond van de [Corporate Sustainability Reporting Directive \(CRSD\)](#)² en; verplichtingen rondom [verduurzaming wagenpark](#) en rondom [schone en zuinige mobiele werktuigen](#) met normen voor de maximale uitstoot van luchtverontreiniging per vermogensklasse. Zodra deze Europese regelgeving van kracht is, hebben we ons hieraan te verhouden.
- Niets doen leidt op de langere termijn tot hogere kosten: Door te investeren in CO2-reductie voorkomen we veel hogere kosten op termijn. De verwachte kosten van verder oplopende klimaatverandering zijn vele malen hoger; niets doen is uiteindelijk de duurste optie ([zie artikel](#))
- Bieden van investeringszekerheid en perspectief aan (lokale)ondernemers: Door meerjarige samenwerkingsovereenkomsten (SOKs) aan te gaan waarin duurzaamheid is geborgd, kunnen besparingen worden gemaakt en kunnen ondernemers investeringen aangaan. Om investeringen in bijvoorbeeld emissieloos materieel te doen is het van belang dat lokale overheden een bepaalde mate van zekerheid en continuïteit kunnen bieden. Met name met het ondertekenen van het SEB-convenant (Schoon- en Emissieloos Bouwen d.d. 1 juli 2024) geeft de gemeente Zaanstad hier gevolg aan.

¹ Sinds 1 oktober 2023 geldt voor importeurs de Europese Carbon Border Verordening Adjustment Mechanism (CBAM). Het CBAM past een CO2-heffing toe (middels CBAM-certificaten) op de invoer van goederen waarvan de (buiten de EU) productie CO2-intensief is (het betreft o.a. ijzer, staal, meststoffen, waterstof, aluminium, elektriciteit en cement). Tussen 2023 en 2025 geldt er een overgangsfase, waarna de CBAM vanaf 2026 volledig in werking treedt. Dit is in lijn met de geleidelijke afschaffing van de toewijzing van gratis emissierechten onder het EU-emissiehandelssysteem (ETS).. De geleidelijke invoering van de CBAM maakt een zorgvuldige, voorspelbare en proportionele transitie mogelijk voor bedrijven uit de EU en daarbuiten, maar ook voor overheidsinstanties.

² Europese Richtlijn waarin staat dat de beursgenoteerde bedrijven (beurgenoteerde bedrijven met >250 werknemers en >50 miljoen omzet en/of > 25 miljoen balans) vanaf 2024 verplicht worden te rapporteren over hun impact op de mens en op het klimaat.

- Voorbeeldfunctie: Tot slot heeft de gemeente Zaanstad ook een belangrijke voorbeeldfunctie en dient het eigen beleid uit te voeren indien we dit ook verwachten van andere partners in de stad (klimaatneutraal 2040 en circulair in 2050). Dit draagt ook bij aan het zijn van een [aantrekkelijke werkgever](#).

3 Toelichting MVI-thema's

Onder maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen (MVOI) verstaat de gemeente Zaanstad: 'opdrachtgeven en inkopen met de meest positieve milieu-, maatschappelijke, en economische effecten die mogelijk zijn gedurende de volledige levenscyclus'. Dit kan bijvoorbeeld worden toegepast bij aanleggen van nieuwe bruggen en wegen, het plaatsen van een traplift of het onderhouden van het openbare groen. De gemeente Zaanstad hanteert de navolgende definities voor de 6 MVI-thema's uit het Manifest MVOI.



Klimaat: De gemeente Zaanstad wil in 2040 een klimaatneutrale stad zijn. Dit houdt in dat er geen negatief effect meer op het klimaat is door netto geen broeikasgassen uit te stoten. Dit wordt bereikt door een maximale reductie van de uitstoot binnen Zaanstad en door compensatie (bijvoorbeeld boomaanplant en natuurherstel) van het overige deel.

Naast CO₂-uitstoot heeft de gemeente Zaanstad veel industrie en bedrijvigheid die andere broeikasgassen uitstoten, zoals F-gassen, methaan en stikstof (CO₂-equivalenten). Klimaatneutraal gaat dus verder dan CO₂-neutraal. Ook het leveren van een positieve bijdrage aan energiebesparing valt onder het thema "klimaat". Door klimaatbewust in te kopen verlagen we de CO₂ voetafdruk van onze organisatie en kunnen we hier een steentje aan bijdragen.

Voorbeelden relevante productgroepen:



Energie



Vervoer



ICT



GWW



Klimaatinstallaties

✓ Voor meer informatie, zie: [Over klimaatbewust inkopen | PIANOo - Expertisecentrum Aanbesteden](#)



Circulair: De gemeente Zaanstad wil in 2050 een volledig circulaire stad zijn. Circulair betekent dat grondstoffen en materialen hun waarde behouden en zo veel mogelijk worden hergebruikt. Er wordt gebruik gemaakt van hernieuwbare (biobased) grondstoffen en energiebronnen. Afval en vervuiling wordt voorkomen. Zo putten we de natuurlijke bronnen van de aarde niet uit en houden rekening met de behoeften van toekomstige generaties. Dit draagt ook drastisch bij aan de reductie van de uitstoot van CO₂. Daarom borgen we het gebruik van [de R-ladder](#) in het inkoopproces. Dit model laat verschillende circulaire strategieën zien op een ladder. Hoe hoger op de ladder, hoe meer grondstoffen we besparen.

Voorbeelden relevante productgroepen:



Bedrijfs
kleding



Meubilair



ICT



Gebouwde
omgeving

✓ Voor meer informatie, zie: [Over circulair inkopen | PIANOo - Expertisecentrum Aanbesteden](#) en [R-ladder met uitleg right to copy - Offerteleidraad Europese openbare aanbesteding Bedrijfskleding gemeente Zaanstad 2023.docx \(live.com\)](#)



Milieubewust: Bij milieubewust inkopen gaat het om het voorkomen of minimaliseren van een negatieve impact op het milieu, of het leveren van een positieve bijdrage aan het milieu. Dit omvat ook biodiversiteit. Er is aandacht voor een schone bodem, voorkomen van wateroverlasten, geen gebruik van schadelijke stoffen en klimaatadaptatie. Ook geluidoverlast en stank vallen hieronder.

De gemeente Zaanstad heeft het Schone Lucht Akkoord ondertekend. Door ons te committeren aan het nemen van verschillende maatregelen die binnen onze taken en bevoegdheden liggen, verbeteren we de luchtkwaliteit structureel. Denk hierbij aan maatregelen met betrekking tot mobiliteit (schone voertuigen), mobiele werktuigen en infrastructurele werkzaamheden. Daarnaast heeft de gemeente Zaanstad het doel gesteld om de biodiversiteit te beschermen en bevorderen. De gemeente Zaanstad beschermt de biodiversiteit door bestaande natuurgebieden en beschermde flora en fauna soorten te behouden. Door zowel bij nieuwbouw, als bij ingrepen aanpassingen in de openbare ruimte natuur inclusief te bouwen kunnen we hieraan bijdragen. We stimuleren biodiversiteit door het beheer van openbaar groen te richten op het waarborgen van de ecologische waarden.

Voorbeelden relevante productgroepen:



Bedrijfs-
kleding



Catering



ICT



GWW



Vervoer

✓ Voor meer informatie, zie: [Milieubewust inkopen toegelicht | PIANOo - Expertisecentrum Aanbesteden](#)



Social Return of Investment (SROI): Dit is een aanpak waarbij kwetsbare burgers met een afstand tot de arbeidsmarkt meer kansen op werk krijgen en meer kansen krijgen om mee te doen naar vermogen.

De doelstellingen van SROI zijn:

- Bijdragen aan opgaven op de arbeidsmarkt
- Vergroten van (arbeids)participatie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt;
- Voorkomen en terugdringen van voortijdige schooluitval;
- Verbinden onderwijs en arbeidsmarkt;
- Stimuleren sociaal ondernemerschap
- Bijdragen aan andere maatschappelijke opgaven van de gemeente Zaanstad

Bij inkoop- en aanbestedingsopdrachten verplichten en/of stimuleren we de opdrachtnemer een sociale bijdrage te leveren en kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt een kans te geven. SROI is in principe mogelijk bij alle inkoopprocedures onder én boven de Europese aanbestedingsdrempel met een proportionele arbeidscomponent. SROI wordt bijvoorbeeld veel toegepast in de zorg (WMO), de groenvoorziening, schoonmaak en bouw.

Voorbeelden van relevante productgroepen:



Schoon-
maak



Catering



GWW



Vervoer

✓ Voor meer informatie, zie: [Social return toegelicht | PIANOo - Expertisecentrum Aanbesteden](#)



Ketenverantwoordelijkheid (Internationale Sociale Voorwaarden, ISV): het stimuleren van ketenverantwoordelijkheid van bedrijven. Dat betekent het voorkomen of aanpakken van misstanden op het gebied van arbeidsomstandigheden, mensenrechten, natuur en milieu conform de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen.

Veel van wat de gemeente Zaanstad inkoop heeft zijn oorsprong in ontwikkelingslanden. Landen waar zaken als respect voor mensenrechten, goede arbeidsomstandigheden en milieuvriendelijke productieprocessen niet vanzelfsprekend zijn. Door het toepassen van de ketenverantwoordelijkheid kan de gemeente Zaanstad hier direct invloed op uitoefenen. Dit houdt in dat organisaties verantwoordelijkheid nemen voor de hele productieketen, van grondstoffen tot eindproducten, en dat ze ervoor zorgen dat er geen schade wordt berokkend aan mens, milieu en maatschappij gedurende het gehele proces. Ook de gemeente Zaanstad heeft zich uitgesproken om de ketenverantwoordelijkheid een plek te geven binnen inkooptrajecten. Daarbij is door de Inkoopboard in 2019 besloten het Due Diligence beleid van het Rijk te volgen.

Voorbeelden relevante productgroepen:



Energie



Catering



ICT



Bedrijfs
kleding



Meubilair

✓ Voor meer informatie, zie: Over [Over ketenverantwoordelijkheid & Internationale sociale voorwaarden | PIANOo - Expertisecentrum Aanbesteden](#)



Diversiteit en inclusie (D&I): het stimuleren van een diverse en inclusieve samenleving en bedrijfsleven waarin iedereen wordt behandeld en beoordeeld op wat ze kunnen en niet op wie ze zijn, van wie ze houden, waar ze vandaan komen of wat ze geloven.

De gemeente Zaanstad ziet D&I als belangrijke opgave. De norm is dat we een organisatie zijn die voldoet aan de volgende omschrijving: *'De kracht van de gemeente Zaanstad zit in het omarmen van diversiteit in mensen en denken. De kracht van onze organisatie zit in het bij elkaar brengen en waarderen van verschil. Het ontwikkelen en optimaal benutten van uniciteit en talent is onze opgave. Voor ons en voor onze stad.'*

Verder vindt de gemeente Zaanstad het belangrijk dat bij haar inkopen specifiek rekening wordt gehouden met de arbeidsomstandigheden van de betrokken medewerkers van de leveranciers en eventuele toeleveranciers. Dat betekent dat de kwaliteit van de dienstverlening een belangrijke rol speelt en prijs en kwaliteit, met inbegrip van het sociale beleid, beter in verhouding staan. Om onze betrokkenheid te onderstrepen, heeft de gemeente Zaanstad in oktober 2021 de Code verantwoordelijk marktgedrag ondertekend. Er wordt daarbij een beroep gedaan op het maatschappelijk verantwoordelijkheidsbesef van opdrachtgevers, opdrachtnemers, inleners, vakbonden en tussenpersonen om sociaal verantwoord en met respect voor de kwaliteit van de dienstverlening opdrachten uit te zetten, aan te nemen en uit te voeren. Hierbij is een samenspel tussen opdrachtgever en opdrachtnemer belangrijk: de opdrachtgever stelt de norm op voor kwaliteit, prijs en sociaal beleid. De opdrachtnemer vult dit aan en brengt dit in de praktijk. De werknemer doet zijn best, volgt opleidingen en levert kwaliteit.

Bij bijvoorbeeld de aanbesteding van het multi service contract zullen de ambities van de gemeente Zaanstad met betrekking tot bovengenoemde sociale aspecten worden meegenomen en wordt een partij gezocht die hetzelfde ambieert.

Voorbeelden relevante productgroepen:



Schoon-
maak



Catering



GWW



Vervoer

✓ Voor meer informatie, zie: [Over diversiteit en inclusie | PIANOo - Expertisecentrum Aanbesteden](#)

4 Nulmeting

Om tot een gedegen en efficiënt actieplan MVOI te komen, hebben we eerst onderzocht waar we nu als organisatie staan³, en met welke MVOI gerelateerde werkzaamheden en initiatieven we al bezig zijn.

Duurzaam inkopen

Voor het duurzaam inkopen door de gemeente Zaanstad is aangesloten bij landelijke afspraken ([Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen](#)) en de regionale ambities met de Metropool Regio Amsterdam (MRA) ([MRA intentieverklaring⁴, die nader worden uitgewerkt in de MRA-Roadmap-Circulair-inkopen-DEF.pdf \(mraduurzaam.nl\)](#)). Afspraken en doelstellingen zijn vertaald naar het (overkoepelende) [Strategisch Inkoopbeleid 'Kopen met Impact' van de gemeente Zaanstad](#) en verder uitgewerkt in het [Beleid duurzaam inkopen en opdrachtgeverschap⁵](#)). Doordat de bredere strategische opgaves van stad zijn gekoppeld aan de inkoopdoelstellingen zijn thema's zoals kansengelijkheid en duurzaamheid onderdeel van het inkoopproces. Ook wil de gemeente Zaanstad via haar inkoop het lokaal ondernemerschap bevorderen. Met MKB-vriendelijk inkopen zien we daarbij kansen om meerwaarde te bieden aan de verschillende MVI-thema's.

Beleid duurzaam inkopen

Met het vaststellen van het [Beleid duurzaam inkopen en opdrachtgeverschap](#) heeft het college in februari 2020 ingestemd om inkopen te gaan doen op die manier die het meest bijdraagt aan onze ambitie en de meeste impact kan maken. Dit leidt ertoe dat we in eerste instantie inzetten op de volgende inkoopcategorieën:

1. Kantoorbenodigdheden
2. Vervoer
3. Gebouwen
4. Grond- Weg- en Waterbouw (GWW)
5. Maatschappelijk domein

Voor alle betreffende inkooptrajecten zal een onderzoeksopdracht worden uitgevoerd naar de mogelijkheden binnen de markt. Daarbij geldt de voorwaarde dat de opdracht binnen de begroting dient te worden ingevuld op een duurzame wijze, tenzij voldoende kan worden gemotiveerd dat dit niet mogelijk is. Deze onderzoeksopdracht bestaat uit een verplichte marktconsultatie of verkenning, waarbij de markt de mogelijkheden van een duurzamere uitvraag kan aangeven, inclusief bijbehorende kosten voor de totale contractduur (Total Costs of Ownership, TCO). Door te kijken naar alle relevante kosten, de TCO, hoeft duurzaam inkopen in veel gevallen niet duurder te zijn dan 'gewoon' inkopen. De aanschafkosten kunnen weliswaar soms hoger zijn, maar de gebruikskosten zijn vaak lager, bijvoorbeeld dankzij minder energiegebruik. Ook de afdankingskosten kunnen lager zijn, dankzij hergebruik van producten, recycling van materiaal en vermijden van milieugevaarlijke stoffen. Waar blijkt dat een investering nodig is om tot een duurzamere oplossing te komen, kan onze organisatie gebruik maken van het raadsbesluit⁶ waarbij de mogelijkheid geschapen is dat een investering welke zich in 15 jaar terugverdient en ten behoeve van het verduurzamen van de gemeentelijke organisatie is, gedaan kan worden. In deze gevallen worden interne opdrachtgevers ook verplicht voor de duurzamere oplossingen te kiezen.

De duurzaamheidskansen worden met inkoper, contractmanager en duurzaamheidsadviseur ingevuld in een duurzaamheidskansenkaart, waarin een vertaalslag wordt gemaakt naar een specifieke opdracht.

Sinds februari 2020 wordt vooral gemonitord op gevolgde processen om inzicht te creëren in de mate waarin de MVI-thema's zijn meegenomen tijdens een inkooptraject (binnen de 5 meest kansrijke

³ Zie voortgangsrapportage d.d. december 2022, besproken in de Inkoopboard.

⁴ Verseon 2018/15557.

⁵ Verseon 2019/27605.

⁶ Verseon 2015/185379

inkoopcategorieën). Dit leggen we vast in de MVI ZelfevaluatiETOOL⁷. Daarnaast doen we een procesmeting conform de MRA-meetmethodiek op basis van aantallen, waarbij inzichtelijk gemaakt wordt hoe vaak de thema's klimaat en circulariteit concreet worden uitgevraagd en ingezet (in aantallen) en in welke 3 fases (marktconsultatie, uitvraag, contract) van het inkooptraject duurzaamheidsaspecten zijn meegenomen. Hier wordt een wegingspercentage aan toegekend. Daarin scoren we nu zilver. Maar er is nog geen monitor van de daadwerkelijke impact die wordt gemaakt. Vanaf 2025 kunnen we - met hulp van het workflow systeem Mozard - naar verwachting ook de inkoop categorieën op basis van spend classificeren en procesmetingen uitvoeren aan de hand van de MRA-spend analyse meetmethodiek⁸ (zie verder hoofdstuk 7, Borging).

Verder onderzoeken we hoe we effectmetingen op het gebied van duurzaamheid op eenduidige wijze kunnen vastleggen in termen van CO2-reductie en grondstoffenbesparing. Daarbij moet immers voor de gemeente Zaanstad, andere aanbestedende diensten als ook voor marktpartijen, duidelijk zijn welke definities we hanteren, wat de scoop is, hoe we dit meten en hoe we dit beoordelen. Wanneer iedereen eenzelfde rekenmethode hanteert, spreken we eenzelfde taal, weten we waar we staan en kunnen we resultaten onderling beter benchmarken. De komende jaren zullen we stapsgewijs, op het moment dat deze beschikbaar komen, indicatoren toevoegen voor het monitoren van de effecten van MVOI.

SROI

Ook SROI is een belangrijk thema bij ons gemeentelijk inkoopbeleid. Dit beleid is verder uitgewerkt in het Uitvoeringsprotocol SROI Zaanstreek-Waterland en de Beleidsnotitie SROI Zaanstreek-Waterland. Voor meer informatie, zie [Inkoop en aanbestedingen - Ondernemen in Zaanstad](#)

SROI is bij de gemeente Zaanstad professioneel georganiseerd met een eigen Social return-desk en een monitoring- en contractmanagementsysteem WIZZR, waar nu ook per kalenderjaar de resultaten per opdracht in een dashboard worden bijgehouden.

SROI betekent letterlijk: 'iets teruggeven aan de samenleving'. In de praktijk betekent dit dat de opdrachtgever (gemeente) een contracteers opneemt over de SROI-verplichting. Dit houdt in dat de opdrachtnemers een bepaald percentage van de opdrachtwaarde investeren in het leveren van een bijdrage aan de werkgelegenheid voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt of aan andere activiteiten met een maatschappelijke impact.

Met SROI hebben we een krachtig instrument om werk- of ontwikkelkansen te creëren voor mensen die hulp kunnen gebruiken. Hiermee kunnen we naast de reguliere re-integratie- en participatieactiviteiten van de gemeente bijdragen aan de verwezenlijking van de gemeentelijke doelstellingen op het terrein van het aan het werk helpen van werklozen en de participatie van deze doelgroep. Dit brengt hen in een betere positie op de arbeidsmarkt. De meerwaarde van SROI voor opdrachtnemers zit in de mogelijkheid om invulling te geven aan de behoefte aan flexibele en structurele inzet van personeel, maatschappelijk verantwoord ondernemen en behoud van vakmanschap.

Net als bij duurzaamheid vult de SROI-adviseur samen met de inkoper en contractmanager voorafgaand aan een aanbesteding een kanskaart in. De SROI-adviseur komt vervolgens met een advies of, en zo ja, op welke wijze SROI het beste kan worden meegenomen bij een specifieke opdracht.

De afgelopen jaren hebben we ons vooral gericht op de thema's circulariteit en klimaat als ook op het thema SROI. Bij specifieke productgroepen (projecten openbare ruimte, GWW, catering e.d.) krijgt het thema milieu steeds meer een plek in het inkoopproces. Ook nemen we in beperkte mate ketenverantwoordelijkheid mee bij aanbestedingen (bedrijfskleding, ICT-hardware en warme dranken). Het blijft echter lastig om de gehele keten inzichtelijk te krijgen omdat deze vaak ondoorzichtig is en doordat er veelal sprake is van een grote afhankelijkheidsrelatie.⁹ Dit is aan het veranderen, mede

⁷ Dit dashboard maakt per MVI thema inzichtelijk in welke mate duurzaamheid is meegenomen tijdens een inkooptraject. Hierbij gaat het alleen om de in TenderNed gepubliceerde aanbestedingen (zijnde alle Europese aanbestedingen en de NEA's van het Ingenieursbureau). SROI wordt in Wizzr geregistreerd en niet in de MVI-ZET.

⁸ Via de [MRA roadmap Circulair inkopen en opdrachtgeverschap 2019](#) is afgesproken dat de rapportage dient te worden opgebouwd vanuit de spend van de organisatie, omdat dit een betrouwbaarder beeld geeft en onderling vergeleken kan worden met andere MRA deelnemers of we op koers liggen om onze klimaatdoelstellingen te realiseren.

⁹ De up- en downstream keten van de productieketen is soms erg complex. Met name bij ICT producten komen grondstoffen, halffabricaten en onderdelen bijvoorbeeld uit verschillende delen van de wereld en worden vaak ook weer op verschillende

door steeds meer aandacht voor duurzaamheid (in samenhang met ketenverantwoordelijkheid), maar we zijn er nog lang niet. Een belangrijke stap voorwaarts is in ieder geval dat ketenverantwoordelijkheid bij specifieke productgroepen structureel op de agenda wordt geplaatst bij contractbesprekingen.

Ten aanzien van het thema diversiteit & inclusie staan we nog in de kinderschoenen en zijn we nog aan het onderzoeken hoe we dit kunnen meenemen in ons inkoopbeleid en -processen.

Lokaal ondernemerschap

Lokaal ondernemerschap is de derde pijler van het strategisch inkoopbeleid. Hoewel lokaal ondernemerschap niet onder de 6 MVOI thema's valt omdat het een middel is ten dienste van de maatschappelijke doelen, neemt dat niet weg de gemeente Zaanstad de kansen voor kleine, lokale ondernemers zo veel mogelijk wil verhogen. Dat doet de gemeente Zaanstad door:

- lokaal ondernemerschap te bevorderen door bij meervoudig onderhandse aanbestedingen minimaal één Zaanse ondernemer uit te nodigen (waar mogelijk).
- bij Europese aanbestedingen ondernemers actief te informeren en stimuleren om mee te doen.
- bij enkelvoudige onderhandse aanbestedingen de voorkeur te geven aan lokaal, waar lokaal mogelijk is.
- jaarlijks sessies te organiseren voor grote en kleine ondernemers.

4.1 Nulmeting Duurzaamheid (klimaat en circulariteit)

Hieronder is in de 1e kolom schematisch weergegeven wat we tot nu toe al doen op duurzaamheid (klimaatneutraal en circulariteit), als ook SROI. In de 2e kolom is weergegeven wat we vanuit het vorige Manifest MVOI hebben geleerd.

Wat doen we al op het gebied van MVOI?	Wat hebben we geleerd vanuit het vorige Manifest MVOI?
<ul style="list-style-type: none"> • Bij iedere Europese aanbesteding vallend onder de 5 bepaalde inkoopcategorieën¹⁰ geldt een verplichte marktconsultatie of verkenning t.a.v. MVI-thema's. De uitkomsten hiervan worden vastgelegd in de kansenkaart duurzaam inkopen • We registreren het aantal inkooptrajecten waar duurzaamheid is ingezet in de MVI-Zelfevaluatietool (MVI-ZET). • De aanbestedingsstrategie vullen we in op aspecten duurzaamheid, lokale en regionale ondernemers • Goede resultaten bereikt met bijv. inkoop speeltoestellen, doelgroepenvervoer, bedrijfskleding openbare ruimte en elementenverharding. • Jaarlijkse rapportage aan Inkoopboard en college. 	<ul style="list-style-type: none"> • Opdrachtgeverschap is nog onvoldoende geborgd in de organisatie. • Al in de voorbereiding moeten belangrijke duurzaamheidskeuzes integraal worden gemaakt. (al dan niet met gebruik van ambitieweb). Voor meer informatie over ambitieweb lees hier. • Van incidenteel naar structureel. • Vanuit Inkoop onvoldoende zicht op NEA's en complexere aanbestedingen zoals bij grotere (bouw)projecten rond maatschappelijke voorzieningen boven de EU-drempel (zoals de bouw van schoolgebouwen, sportaccommodaties e.d.). Bij deze grotere bouwprojecten worden vaak externe adviesbureaus ingehuurd voor de voorbereiding (ontwerp) en begeleiding van een aanbestedingstraject en is inkoop er niet/nauwelijks/(te) laat betrokken. Ook is de gemeente weliswaar financier van deze bouwprojecten maar vaak geen bouwheer. • Aan de voorkant hoger budget ramen indien we meer circulair/duurzamer willen inkopen en kijken

plekken geassembleerd. Leveranciers en dienstverleners hebben zelf vaak nog geen goed beeld bij waar de producten (en diens componenten) vandaan komen of wat er gebeurt wanneer zij ze af (laten) voeren. Grote merken, zoals Apple, zijn vaak moeilijk beïnvloedbaar en (de perceptie van) 'concurrentiegevoeligheid' binnen de ICT-sector staat ketentransparantie over o.a. gebruikte grondstoffen en materialen in de weg. Bovendien is er vaak een grote afhankelijkheidsrelatie.

¹⁰ 1. Kantoorbenodigdheden, 2. Vervoer, 3 Grond- Weg- en Waterbouw (GWW), 4. Gebouwen en 5. Maatschappelijk domein.

	<p>naar de TCO. Hierbij actiever sturen op de mogelijkheid duurzaam in te kopen bij een terugverdientijd van 15 jaar.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gemeentelijke kaders niet dichttimmeren maar meer ruimte laten voor duurzaamheid. Zo is WIORZ (Wegwijzer Inrichting Openbare Ruimte Zaanstad) erg gedetailleerd en daardoor belemmerend voor innovatie duurzaamheid. • Contractmanagers moeten tijdig betrokken worden bij de aanbesteding en er moet na gunning een “warme overdracht” plaatsvinden tussen inkoop en contractmanager. Tijdens de uitvoering moet tussentijds worden geëvalueerd hoe het gaat met nakoming van de (duurzaamheids)beloftes en de sturing hierop door de contractmanager. • Van procesmetingen naar effectmetingen: samen optrekken met de MRA om dit goed te borgen.
--	---

4.2 Nulmeting SROI

Wat doen we al op het gebied van MVOI?	Wat hebben we geleerd vanuit vorige Manifest MVOI?
<ul style="list-style-type: none"> • Bij iedere Europese aanbesteding beoordeelt het aanbestedingsteam samen met de adviseur SROI of een uitvraag voor SROI proportioneel, realistisch en kansrijk is. Dit wordt vastgelegd in de Kanskaart SROI. • We registreren het aantal opdrachten waar SROI is ingezet in de monitoringsapplicatie WIZZR. • De aanbestedingsstrategie vullen we in op mogelijkheden SROI • Er zijn goede resultaten bereikt met bijv. verschillende invullingen van sociaal inkopen bij regionale sociale ondernemingen. Zo heeft een opdrachtnemer kandidaten vanuit de participatiewet intern opgeleid en een betaalde baan aangeboden. • Informatie aan opdrachtnemers is goed op orde. • Jaarlijkse rapportage aan Inkoopboard en college. 	<ul style="list-style-type: none"> • We hebben het SROI-beleid her-ontwikkeld en het nieuwe beleid vastgesteld in mei 2020. Het nieuwe beleid geeft de gevraagde bredere mogelijkheden voor SROI-invulling. • We hebben een rekenkameronderzoek gehad naar de toepassing en resultaten van SROI. Het rapport is van 28 oktober 2021. • De conclusie is: Zaanstad pakt SROI serieus aan en boekt resultaten. Sinds 2018 is de SROI-aanpak versterkt door de komst van de SROI-desk. • Rollen en verantwoordelijkheden zijn duidelijker belegd. Maar de werkwijze is nog niet volledig ingericht, vastgelegd en in de praktijk gebracht. • De sturing kent nog tekortkomingen. Met name rondom het contractmanagement moeten nog stappen worden gezet, waarbij wordt gekeken waar, welke verantwoordelijkheid omtrent SROI-proces wordt toebedeeld. • De kwaliteit van de registratie is verbeterd. De applicatie WIZZR is aangeschaft.

5 Thema's kiezen, ambitieniveaus van de 6 MVI thema's

In het Manifest MVOI 2022-2025 wordt duurzaam inkopen door 6 MVI-thema's omschreven, die in hoofdstuk 3 zijn toegelicht. Per thema dient het te behalen ambitieniveau te worden gekozen. De ambitieniveaus zijn onder de onderstaande tabel toegelicht. Het manifest MVOI onderscheidt 5 ambitieniveaus voor maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen. Deze niveaus bouwen op elkaar voort. Hierbij sluiten we aan bij de ambities die we hiervoor hebben bepaald in ons strategisch inkoopbeleid 2023 en de 6 strategische opgaven van de stad. Bij veel inkoopopdrachten en aanbestedingen zijn meerdere thema's actueel en dat kan elkaar versterken. Daar waar thema's ambities kennen die strijdig met elkaar zijn, wordt er aan de hand van de aard van de opdracht en de impact een afweging gemaakt welk thema prioriteit heeft. Bij deze afweging willen we steeds meer ervaring opdoen met o.a. het zogenaamde ambitieweb (zie voor toelichting ambitieweb hoofdstuk 4.1, p. 13).

Huidig niveau	✓	Niveau 1: Afweging	Niveau 2: Pilots	Stap 3: Verbreding	Niveau 4: Borging	Niveau 5: Leiderschap
Ambitie niveau	→					
Klimaat					✓ →	
Circulair (incl. bio-based)				✓	→	
Milieu & biodiversiteit			✓	→		
Ketenverantwoordelijkheid			✓ →			
Diversiteit & inclusie	✓ →					
Social return					✓ →	

5.1 Toelichting van de ambitieniveaus

Het Manifest MVOI bevat - zoals hierboven beschreven - vijf ambitieniveaus die op elkaar voortbouwen. De vijf niveaus zijn:

Niveau 1: 'Afwegen'. De opdrachtgevende partij neemt kennis van de mogelijkheden van maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen voor het bereiken van het desbetreffende maatschappelijke doel, legt deze naast de organisatie gebonden ambities en maakt de afweging of het toepassen van MVOI-kansen biedt.

Niveau 2: 'Pilots'. De opdrachtgevende partij gaat maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen in een beperkt aantal gevallen toepassen.

Niveau 3: 'Verbreden'. De opdrachtgevende partij zet in op het flink vergroten van de toepassing van maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen. Daarbij horen ook een nulmeting en

monitoring en activiteiten voor het bewustmaken en betrekken van opdrachtgevers, beleidsmakers, inkopers en andere relevante personen in de organisatie.

Niveau 4: 'Borgen'. Aanvullend op de voorgaande drie niveaus, verankert de opdrachtgevende partij de toepassing van maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen verder in het eigen beleid en in de interne systemen of afspraken. De opdrachtgevende partij zet in op het vergroten van de impact via inkoop.

Niveau 5: 'Leiderschap'. Aanvullend op de voorgaande niveaus, hanteert de opdrachtgevende partij standaard maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen waar dat mogelijk is en toont leiderschap richting de markt en/of andere partijen.



















5.2 Gekozen thema's

Op basis van onze ervaringen met het eerdere actieplan MVOI en op basis van de 6 strategische opgaven van de stad en de hieraan gekoppelde inkoopdoelstellingen uit ons Strategisch Inkoopbeleid 2023 komen we tot de onderstaande ambitieniveaus:

- ✓ Met het thema Klimaat blijven we op niveau 4 'borging'.
- ✓ Met het thema Circulair willen we van niveau 3 'verbreding' naar niveau 4 'borging'.
- ✓ Met het thema Milieu blijven we op het niveau 2 'pilots'.
- ✓ Met het thema SROI blijven we op niveau 4 'borging'.
- ✓ Met het thema Ketenverantwoordelijkheid blijven we op niveau 2 'pilots'.
- ✓ Met het thema Diversiteit en Inclusie willen we van niveau 1 'afweging' naar niveau 2 'pilots'.

Zoals hierboven opgemerkt zijn de thema's 'klimaat', 'circulair', en 'SROI' verankerd in ons inkoopbeleid. Daarbij zetten we in op het flink vergroten van de toepassing van deze thema's door bewustwording en draagvlak binnen de organisatie en monitoring van de toepassing van deze thema's in het inkooptraject (procesmetingen). Voor deze thema's is gemeente Zaanstad toe aan een volgende stap waarbij we onze interne systemen hier verder op gaan inrichten. We willen dat duurzaamheid in het DNA gaat zitten van de Zaanse collega's en dat de opdrachtgevers hier actief op gaan sturen. Ook stimuleren en belonen we marktpartijen die kunnen bijdragen aan de realisatie van onze duurzaamheidsdoelstellingen. Geconcludeerd kan worden dat we de komende periode aan de thema's klimaat, circulair en SROI prioriteit gaan geven.


Ten aanzien van het thema 'Diversiteit & Inclusie' staan we in de kinderschoenen. Het thema 'milieu' en 'ketenverantwoordelijkheid' hebben we bij sommige productgroepen al meegenomen, maar deze thema's zijn nog niet structureel ingebed in ons beleid en werkprocessen. Ten aanzien van laatstgenoemde 3 thema's willen we verder onderzoeken in hoeverre deze (breder) meegenomen kunnen worden c.q. meer ervaring op doen bij toepassing hiervan in het inkooptraject.

<p>Thema's die kansen bieden:</p> <table><tr><td><input checked="" type="checkbox"/></td><td></td></tr><tr><td><input checked="" type="checkbox"/></td><td></td></tr><tr><td><input checked="" type="checkbox"/></td><td></td></tr><tr><td><input checked="" type="checkbox"/></td><td></td></tr><tr><td><input type="checkbox"/></td><td></td></tr><tr><td><input type="checkbox"/></td><td></td></tr></table>	<input checked="" type="checkbox"/>		<input checked="" type="checkbox"/>		<input checked="" type="checkbox"/>		<input checked="" type="checkbox"/>		<input type="checkbox"/>		<input type="checkbox"/>		<p>Toelichting keuze: Gemaakte afweging:</p> <ul style="list-style-type: none">• Focus op klimaat, milieu, circulair en <u>social</u> return al vaak toegepast bij relevante aanbestedingen• Klimaat, milieu, circulair en SROI relevant vanuit Strategisch Inkoopbeleid• Over ketenverantwoordelijkheid en Diversiteit & inclusie hebben we tot nu toe niet cijfermatig gerapporteerd. We nemen deze onderwerpen in 2024 ook mee in de kanskaart duurzaamheid en SROI en scharen deze sociale thema's onder de opgave kansengelijkheid.• Doel voor ketenverantwoordelijkheid en D&I is om deze thema's de komende jaren zo veel mogelijk eisen/wensen te stellen in onze inkooptrajecten.
<input checked="" type="checkbox"/>													
<input checked="" type="checkbox"/>													
<input checked="" type="checkbox"/>													
<input checked="" type="checkbox"/>													
<input type="checkbox"/>													
<input type="checkbox"/>													



6 MVOI doelen stellen

Met het actieplan MVOI wil de gemeente Zaanstad zo veel mogelijk inkopen met maatschappelijke impact. Aan de hand van onze inkoopkalender, waarin de verwachte Europese aanbestedingen staan opgenomen (zie hoofdstuk 8), aan de hand van het MIP voor GWW-projecten en in diverse themasessies met het gehele inkoopteam, heeft team inkoop een quick scan gemaakt van kansrijke aanbestedingen in 2024 en 2025 met betrekking tot de verschillende MVI-thema's. Aan de hand van deze inventarisatie - waarbij rekening is gehouden met het in hoofdstuk 5 bepaalde ambitieniveau, als ook de inkoopresultaten van voorgaande jaren- hebben we in onderstaande tabel voor de jaren 2024 en 2025 MVOI doelen gesteld. In hoofdstuk 7 borging is beschreven waar we een selectie van kansrijke aanbestedingen op baseren en welke werkwijze we daarbij hanteren.


De doelen zoals vermeld in de tabel hieronder zijn gebaseerd op de doelstellingen die zijn geformuleerd in MRA om in 2025 50% circulair in te kopen. Daarna wil Zaanstad samen met de andere MRA overheden zo snel mogelijk doorgroeien naar 100% circulair inkopen en Opdrachtgeverschap, bij voorkeur in 2030. Daarom sturen we bij al onze aanbestedingen in toenemende mate op circulariteit, het reduceren van de CO2-uitstoot en het realiseren van een gezonde leefomgeving in Zaanstad.

Thema duurzaamheid (klimaat, circulair, milieu) ¹¹	Doelen 2024	Doelen 2025
	<p>Thema toepassen bij tenminste 35% van de Europese aanbestedingen</p> <p>Thema toepassen bij tenminste 35% van de aanbestedingen werken boven de € 150.000 en onder de Europese drempel</p> <p>Voor de inkoop buiten team inkoop hebben we door registratie in het systeem Mozard ook de niet Europese Aanbestedingen (boven de € 50.000, - en onder de Europese aanbestedingsdrempel) (NEA's) leveringen en diensten in beeld en maken ook hier de afweging in hoeverre klimaatneutraliteit meegenomen kan worden.</p> <p>Voor deze NEA's leveringen en diensten vergroten we het bewustzijn van afdelingen en passen we het thema toe bij tenminste 3 aanbestedingen van leveringen en diensten.</p>	<p>Thema toepassen bij tenminste 50% van de Europese aanbestedingen.</p> <p>Thema toepassen bij tenminste 50% aanbestedingen werken boven de € 150.000 en onder de Europese drempel</p> <p>Voor de NEA's leveringen en diensten vergroten we het bewustzijn van afdelingen en passen we het thema toe bij tenminste 5 aanbestedingen.</p> <p>We doen steeds meer ervaring op om kwantitatief de netto CO2 uitstoot (ton CO2 eq) te kunnen registreren en monitoren.</p>
	Thema toepassen bij tenminste 35% van de Europese aanbestedingen	Thema toepassen bij tenminste 50% van de Europese aanbestedingen

¹¹ Omdat we nog maar net zijn begonnen met de registratie van NEA's leveringen en diensten in Mozard (zie hoofdstuk 7), en omdat Inkoop hierbij afhankelijk is van de vakafdelingen zelf, zijn onze doelen bij NEA's voor 2024 en 2025 voor de thema's klimaat en circulair lager gesteld. We doen eerst ervaring op met deze werkwijze, alvorens dit in de toekomst verder uit te breiden..



	<p>Thema toepassen bij tenminste 35% van de aanbestedingen werken boven de € 150.000 en onder de Europese drempel.</p> <p>Voor de inkoop buiten team inkoop hebben we door registratie in het systeem Mozard ook de NEA's leveringen en diensten in beeld en maken ook hier de afweging in hoeverre circulariteit meegenomen kan worden.</p> <p>Voor de inkoop buiten team inkoop vergroten we het bewustzijn van afdelingen en willen we het thema toepassen bij tenminste 3 aanbestedingen boven € 50.000 en onder de Europese drempel.</p>	<p>Thema toepassen bij tenminste 50% van de aanbestedingen werken boven de € 150.000 en onder de Europese drempel.</p> <p>Voor de NEA's leveringen en diensten vergroten we het bewustzijn van afdelingen om het thema toepassen bij tenminste 5 aanbestedingen boven € 50.000 en onder de Europese drempel.</p> <p>We doen steeds meer ervaring op met het gebruik van MKI-berekeningen¹² om kwantitatief effecten te kunnen registreren en monitoren. Daarbij kijken we naar de toepassingsmogelijkheden MKI bij ontwerp-varianten dan wel als eis/wens bij aanbesteding.</p>
	<p>Thema¹³ toepassen bij tenminste 3 van de Europese aanbestedingen</p> <p>Thema toepassen bij tenminste 3 aanbestedingen werken boven de € 150.000 en onder de Europese drempel</p>	<p>Thema toepassen bij tenminste 5 van de Europese aanbestedingen</p> <p>Thema toepassen bij tenminste 5 aanbestedingen werken boven de € 150.000 en onder de Europese drempel</p>

Hieronder staat onze ambitie voor de periode van 2023 - 2025 gespecificeerd voor kansengelijkheid. Dit betreft de thema's SROI, Diversiteit & inclusie en ketenverantwoordelijkheid. Deze doelstellingen zijn in één tabel verwerkt voor het overzicht. Bij SROI volgen we het SROI-beleid en bij ketenverantwoordelijkheid geldt het Due Diligence Beleid van het Rijk.

Thema kansengelijkheid (SROI, ketenverantwoordelijkheid en D&I)	Doelen 2024-2025
	<ul style="list-style-type: none"> De ambitie voor het realisatieniveau is 85% van de SROI-verplichting in laten vullen door samen met opdrachtnemers hier goede afspraken over te maken volgens het regionale SROI-beleid van de Arbeidsmarktregio Zaanstreek-Waterland Voor opdrachtnemers een duidelijker overzicht bieden met de regionale mogelijkheden tot sociale inkoop.
	<ul style="list-style-type: none"> Bij inhuuropdrachten steeds meer eisen en wensen te stellen aan diversiteit en inclusie.

¹² Een MKI-berekening is een instrument om te vergelijken welk materiaal de laagste milieu-impact heeft. Met een MKI-berekening wordt de milieu-impact van een product of ontwerp concreet en vergelijkbaar. Alle effecten gedurende de levenscyclus worden uitgedrukt in een monetaire eenheid: de milieukostenindicator. Deze zijn daardoor op te tellen tot één waarde, uitgedrukt in Euro's. Dit maakt de vergelijking transparant en toepasbaar bij bijvoorbeeld innovaties en aanbestedingen.

¹³ Aangezien het thema milieu nog niet structureel is ingebed in ons beleid en werkprocessen, doen we hier eerst ervaring mee op. Om deze reden leggen we bij deze doelen dat lat wat lager.

 <p>Diversiteit & inclusie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Meer leren over hoe inclusie en diversiteit in aanbestedingen kan worden opgenomen. • Code Verantwoordelijk Marktgedrag meenemen bij de aanbesteding Multi services (voor de onderdelen catering, schoonmaak en glasbewassing).
 <p>Ketenverant- woordelijkheid</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Het toepassen van ketenverantwoordelijkheid in aanbestedingen voor risicovolle productgroepen (bijv. elektronica, textiel, koffie, thee & cacao en natuursteen) waarbij leveranciers worden gestimuleerd om de omstandigheden in hun keten te verbeteren, zoals afschaffing van dwangarbeid, slavernij, kinderarbeid en discriminatie.

7 Borging van MVOI (duurzaamheid)

Als we daadwerkelijk een verschil willen maken met MVOI, dan is het belangrijk om dit te borgen in alle lagen, processen en werkwijzen van de gemeente Zaanstad. We maken hierbij onderscheid tussen borging binnen de organisatie en borging van de processen. In de tabellen hieronder is dit voor de verschillende MVI-thema's (duurzaamheid, SROI, D&I en ketenverantwoordelijkheid) weergegeven. Daarnaast hebben we opgenomen hoe we de derde pijler van ons inkoopbeleid, lokaal ondernemerschap, borgen.

Ook hanteren we verschillende werkwijzen voor borging van de Europese aanbestedingen/NEA's voor werken en de NEA's voor leveringen en diensten. Hieronder volgt daartoe eerst een korte toelichting.

Borging duurzaam inkopen, Europese aanbestedingen

Om uitvoering te geven aan de onderzoeksopdracht uit ons beleid duurzaam inkopen werkt team Inkoop sinds april 2021 met een kansenkaart duurzaam inkopen. Deze kansenkaart wordt in de voorbereidingsfase van een door team inkoop begeleide Europese aanbesteding gezamenlijk door de inkoper, contractmanager en duurzaamheidsadviseur inkoop ingevuld en wordt er een marktonderzoek gedaan. Zo wordt vooraf concreet bekeken waar ten aanzien van een specifieke opdracht duurzaamheidskansen liggen en hoe deze in het inkoopproces zo veel mogelijk kunnen worden mee genomen. Voor de thema's klimaat en circulair kijken we daarbij vooral naar fysieke en logistieke componenten.

De duurzaamheidsadviseur inkoop geeft uiteindelijk een advies, waarna de definitieve kansenkaart wordt opgeslagen in het aanbestedingsdossier. Vervolgens vinden er gedurende het inkoopproces 3 evaluatiemomenten plaats ten aanzien van realisatie van duurzaamheidsdoelstellingen (1. na gunning; 2. tijdens uitvoering; 3. eindevaluatie).

De komende jaren willen we er op gaan inzetten dat belangrijke duurzaamheidskeuzes al in de voorbereidingsfase (bij GWW-projecten is dat al bij het Meerjaren Investeringsplan (MIP) worden gemaakt. Hierbij dient de intern opdrachtgever vooraf duidelijke kaders met betrekking tot duurzaamheid mee te geven voordat een aanbesteding wordt opgestart. Bij de afweging op welke MVI-thema's vooral wordt ingezet, kan daarbij het ambitieweb worden gebruikt (zie hoofdstuk 4.1, p. 13).

In hoeverre en hoe ambitieus er daadwerkelijk op deze thema's wordt ingezet is echter ook afhankelijk van de intern opdrachtgever en in hoeverre hier tijdens de uitvoering op gecontroleerd/gehandhaafd wordt.

We blijven in 2024 en 2025 de resultaten monitoren om hier goed op te kunnen sturen en - indien nodig - ons beleid aan te scherpen. Ook zetten we de komende jaren in op kennisontwikkeling en bewustzijn ten aanzien van de MVI-thema's bij de Zaanse collega's.

Van de Europese aanbestedingen die via team Inkoop verlopen en de aanbestedingen van werken boven de € 150.000, - en onder de Europese drempel die via het Ingenieursbureau verlopen, is via de MVI-Zelfevaluatietool (MVI-ZET) exact inzichtelijk welke MVI-thema's zijn toegepast. Daarnaast is ook inzichtelijk hoeveel aanbestedingen er in totaal zijn gedaan en waar de kansen liggen om in de toekomst een nog groter verschil te kunnen maken met MVI.

De toekomstige Europese aanbestedingen staan in onze inkoopkalender, die jaarlijks wordt ge-updatet. De toekomstige aanbestedingen van het Ingenieursbureau staan in het meerjaren investeringsplan (MIP).

Borging duurzaam inkopen, NEA's leveringen en diensten

Voor de aanbestedingen die via de andere afdelingen binnen de gemeente Zaanstad zelf verlopen (zijnde de NEA's leveringen en diensten), ontbreekt een dergelijk inzicht. Om meer inzicht te krijgen in deze aanbestedingen worden sinds 1 maart 2024 deze NEA's geregistreerd in Mozard. Ook hebben we optioneel MVI-thema's in het format voor MOA (Meervoudig Onderhandse Aanbestedingen) - uitnodigingsbrieven opgenomen.

In 2025 kunnen we ook een spend-analyse maken ten aanzien van het totale aantal duurzame aanbestedingen. Vanaf 2025 zullen we bovendien halfjaarlijks steekproeven uitvoeren bij de in Mozard geregistreerde NEA's om te controleren in hoeverre MVI-thema's zijn meegenomen in de uitvraag, en zo nee, waarom niet? Ook bij de NEA's voor leveringen en diensten zorgen we voor een

effectieve ondersteuningsstructuur en zetten we komende jaren in op kennisdeling en -ontwikkeling met /van Zaanse collega's ten aanzien van de MVI-thema's

7.1 Borging duurzaamheid

Wat doen we al aan borging van MVOI in de organisatie?	Wat doen we al aan borging van MVOI in het inkoopproces?	Welke acties gaan we in 2024 resp. 2025 uitvoeren voor de borging?
<ul style="list-style-type: none"> • Goede voorbeelden duurzaam inkopen delen op ZaanLink. • Informatieve sessies organiseren voor bewustzijn en draagvlak duurzaamheid in werk Zaanse collega's. • Draagvlak creëren bij college en raad door hen actief te betrekken en successen te delen. • Rapportage duurzaam inkopen in de P&C cyclus. 	<ul style="list-style-type: none"> • Jaarlijkse selectie van relevante inkooptrajecten met aandacht voor MVOI Registratie in de MVI-ZET. • Kansencartaat duurzaamheid invullen voor opdrachten van 5 inkoopcategorieën met inkoper en contractmanager van vakafdeling en (tussentijds) evalueren. • Bij iedere Europese aanbesteding (binnen de 5 inkoop categorieën) wordt duurzaamheid, waar mogelijk, als eis of gunningscriterium opgenomen, tenzij hier gemotiveerd van afgeweken moet worden. • Jaarlijkse inkooprapportage 	<p>Inkoopproces:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2024 Duurzaamheidsadviseur maakt afspraken met teamleiders, afdelingshoofden en contractmanagers over hun rol in duurzaamheid. • 2024- 2025. Inkoop eerder bij het proces betrekken (al bij MIP). Bij aanvang (ontwerpfase) is het belangrijk te kijken naar de integrale afweging en lange termijnperspectief (TCO), zodat belangrijke aandachtspunten en kansen kunnen worden meegegeven. • 2024-2025 Samen met MRA onderzoeken hoe we de effecten circulariteit /klimaatneutraal eenduidig kunnen vastleggen dmv verschillende pilots. • 2025 Samen met beheer kijken naar mogelijkheden tot gebruik materialenpaspoorten bij GWW-projecten en bouwkundige werken en MKI-berekeningen bij duurzame keuzes ontwerp-varianten/dan wel als eis/wens bij aanbesteding. • 2025 MRA spendanalyse meetmethodiek toepassen. <p>Organisatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 x per jaar inkoopboard informeren over voortgang doelstellingen/-ambities mbt klimaat/circulair. • In het 2^e kwartaal, na vaststelling in college en raad sturen we de inkooprapportage naar PIANOo. • Draagvlak creëren bij college en raad door hen actief te

		betrekken en successen te delen:
--	--	----------------------------------

7.2 Borging SROI

Zoals opgemerkt maken we ook bij SROI gebruik van een kansenkaart die tijdens de voorbereiding van de aanbesteding wordt ingevuld. De beoordeling van de uitvraag van SROI vraagt immers maatwerk omdat opdrachten sterk van elkaar verschillen. Aanbevolen wordt om per aanbesteding te bekijken hoe de beïnvloedende factoren inwerken op de uitvraag en het percentage SROI.

Hierbij gaat het om een inschatting of en hoe SROI bij een specifieke aanbesteding proportioneel en kansrijk toepasbaar is. Factoren die een rol spelen bij de inschatting van de kansen zijn bijvoorbeeld: omvang en looptijd van de opdracht; marktontwikkelingen; verhouding arbeid-materialen; aard van de opdracht en type werkzaamheden; arbeidsintensief of arbeidsextensief; aandeel van laaggeschoolde en van specialistische en hooggeschoolde arbeid; beschikbaarheid van arbeidspotentieel; wat is er nodig om potentiële kandidaten geschikt te maken; andere verplichtingen bij de opdracht die van invloed kunnen zijn. Bij de inschatting wordt informatie vanuit marktconsultaties en advies van het Werkgevers Servicepunt over arbeidsmarkt en beschikbaarheid kandidaten betrokken.

Dit sluit aan bij het proportionaliteitsbeginsel dat inhoudt dat de keuzes die een aanbestedende dienst maakt en de eisen en voorwaarden die zij stelt bij een aanbesteding, in redelijke verhouding dienen te staan tot de aard en omvang van de aan te besteden opdracht.

Ons streven is een realistische en kansrijke SROI uitvraag te doen. SROI wordt als contracteis d.m.v. een bijzondere uitvoeringsvoorwaarde opgenomen. De SROI-invulling is hierbij ook een resultaatverplichting. Optioneel kan een gunningscriterium worden toegepast.

Wat doen we al aan borging van MVOI in de organisatie?	Wat doen we al aan borging van MVOI in het inkoopproces?	Welke acties gaan we in 2024 resp. 2025 uitvoeren voor de borging?
<ul style="list-style-type: none"> • Werkafspraken met interne en externe contractpartners zijn afgesproken en opgeschreven • O.a. Workflow-afspraken met ons werkgevers service punt (WSP), • Goede voorbeelden van SROI delen we op Zaanlink en het WSP post deze op haar sociale media. • In het nieuwe Strategische Inkoopbeleid is SROI expliciet opgenomen met voorbeelden. • Inkoopdoelstellingen Rapportage in de P&C cyclus. • We werken met een regionaal Uitvoeringsprotocol SROI. En hebben regelmatig overleg met collega gemeenten. 	<ul style="list-style-type: none"> • We gebruiken de methode Kansenkaart SROI. Dit is ontwikkeld om de proportionaliteit van de uitvraag SROI zorgvuldig af te wegen. Zaanstad gebruikt de kansenkaart SROI bij iedere Europese aanbesteding. De Kansenkaart is een gestructureerde vragenlijst die een toetsingskader vormt om recht te doen aan de proportionaliteitscriteria van de aanbestedingswet. • Dit is vastgelegd in Werkafspraken over consequent gebruik van de Kansenkaart SROI bij alle Europese aanbestedingen. • We werken met de applicatie WIZZR voor alle aanbestedingen mét een SROI-verplichting. 	<p>Inkoopproces SROI:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verdere afspraken maken met contractmanagement over hun rol in sturing op SROI. • Actieve samenwerking met de coördinator van het WSP en de adviseurs WSP over effectieve maatwerk aanpak op de verschillende branches. • We onderzoeken hoe we de registratie in WIZZR nog effectiever kunnen doen. • Verbeteren van het gebruik van de "Verklaring SROI verplichting". Dit document is onderdeel van de publicatie en van het contract. En vormt de basis van de invoer in de applicatie WIZZR. <p>Organisatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1x per jaar inkoopboard middels de

	<ul style="list-style-type: none"> We maken een jaarlijkse inkoopdoelstellingen rapportage over SROI. 	<p>inkooprapportage informeren over voortgang SROI-doelstellingen/-ambities.</p> <ul style="list-style-type: none"> In het 2^e kwartaal, na vaststelling in college en raad sturen we deze inkooprapportage naar PIANOo Draagvlak creëren bij college en raad door hen actief te betrekken en successen te delen.
--	--	---

7.3 Borging ketenverantwoordelijkheid en D&I

Ketenverantwoordelijkheid en D&I willen we steeds meer een plaats geven bij onze inkoop.

Wat doen we al aan borging van MVOI in de organisatie?	Wat doen we al aan borging van MVOI in het inkoopproces?	Welke acties gaan we in 2024 resp. 2025 uitvoeren voor de borging?
<ul style="list-style-type: none"> Goede voorbeelden delen op ZaanLink. Draagvlak bij medewerkers creëren door aandacht te geven aan belang van D&I en ISV. 	<ul style="list-style-type: none"> Due diligence beleid Bij inkoop van onze bedrijfskleding openbare ruimte en BOA-kleding; warme dranken (koffie, thee en cacao) en ICT-hardware hebben we ketenverantwoordelijkheid al meegenomen in ons inkooptraject. Opgenomen in kanskaart Jaarlijkse selectie van relevante inkooptrajecten met aandacht voor ketenverantwoordelijkheid Toepassen minimumeisen mvicriteriatool tav ketenverantwoordelijkheid Registratie in de MVI ZET 	<p>Inkoopproces ketenverantwoordelijkheid en D&I</p> <ul style="list-style-type: none"> Inventariseren hoe D&I kan worden meegenomen bij inkoop. Verdere afspraken maken met contractmanagement over hun rol in sturing op ketenverantwoordelijkheid en D&I. Organiseren themasessie ketenverantwoordelijkheid en themasessie D&I. Actieve samenwerking met adviseur D&I. <p>Organisatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> Goede voorbeelden van ketenverantwoordelijkheid en D&I zetten we op ons intranet Draagvlak creëren bij college en raad door hen actief te betrekken en successen te delen. 1 x per jaar inkoopboard middels de inkooprapportage informeren over voortgang doelstellingen/-ambities kansengelijkheid en meenemen in inkooprapportage. In het 2^e kwartaal, na vaststelling in college en

		raad sturen we dit naar PIANOo.
--	--	---------------------------------

7.4 Borging lokaal ondernemerschap (MKB)

Naast “duurzaamheid” en “SROI” is “lokaal ondernemerschap” een belangrijke derde pijler van het strategisch inkoopbeleid. De gemeente streeft naar een toekomstbestendig ondernemersklimaat en heeft daarbij oog voor lokale ondernemers. Met name zijn hier (koppel)kansen voor Zaanse innovatieve, maatschappelijke en duurzame ondernemers die een mooie bijdrage kunnen leveren aan de realisatie van onze maatschappelijke opgaven.

Wat doen we al aan borging van lokale MKB in de organisatie?	Wat doen we al aan borging van lokale MKB in het inkoopproces?	Welke acties gaan we in 2024 resp. 2025 uitvoeren voor de borging?
<ul style="list-style-type: none"> • Goede voorbeelden delen op ZaanLink. • Draagvlak bij medewerkers creëren door aandacht te geven aan belang om lokale ondernemers ook te betrekken bij onze aanbestedingen. • Samenwerken en kennisdeling met lokale partijen via externe netwerkorganisaties zoals de Green Business Club Zaanstad (GBCZ). 	<ul style="list-style-type: none"> • Jaarlijkse inkooprapportage; • De ‘Lokaal inkopen’ wordt bij elke Europese aanbesteding ingevuld om te onderzoeken of er kansen zijn voor het regionale MKB; • TenderNed wordt bij aanbestedingen aangegeven of ze MKB vriendelijk zijn; • In de inkoopkalender wordt aangegeven of aanbestedingen MKB vriendelijk zijn; • Er wordt bij elke aanbesteding een marktverkenning uitgevoerd om te kijken welke partijen deze opdracht kunnen uitvoeren. • Bij elke meervoudig onderhandse aanbesteding wordt - waar dit kan - minimaal één lokale MKB uitgenodigd om een offerte uit te brengen. • De publicatie van een aanbesteding wordt op LinkedIn kenbaar gemaakt zodat ondernemers kennis hebben van de gepubliceerde opdrachten. • Via gemeentelijke website kunnen lokale ondernemers informatie vinden over hoe aanbesteden werkt en over ons inkoopbeleid. 	<p>Inkoopproces</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zaanse InkoopEvent → organiseren van jaarlijkse sessies voor grote en kleine ondernemers. • via Mozard monitoren we of er bij meervoudig onderhandse aanbestedingen voor leveringen en diensten minimaal één Zaanse ondernemer is uitgenodigd (waar mogelijk) en hoe vaak een Zaanse ondernemer de opdracht krijgt gegund. • in de MVI-ZET registreren we de op TenderNed gepubliceerde aanbestedingen (Europees en NEA's voor werken) of deze MKB-vriendelijk zijn aanbesteed. <p>Organisatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1x per jaar inkoopboard middels de inkooprapportage informeren over voortgang MKB-doelstellingen. • In het 2^e kwartaal, na vaststelling in college en raad sturen we deze inkooprapportage naar PIANOo • Draagvlak creëren bij college en raad door hen

	<ul style="list-style-type: none">• we passen - waar mogelijk - de 'percelenregeling' toe. Dit maakt het mogelijk om een deel van een grotere opdracht een op een te gunnen aan een regionale ondernemer. Hiermee willen we tevens innovatieve ideeën en ondernemers in de stad stimuleren.	actief te betrekken en successen te delen.
--	---	--

8 Inkoopkalender

Hieronder zijn overzichten opgenomen van de jaren 2023, 2024 en 2025 van Europese aanbestedingen met van toepassing zijnde MVI-thema's. De jaren 2024 en 2025 zijn de verwachte aanbestedingen. Deze kunnen echter nog wijzigen. Verder is er ten aanzien van de MVI-thema's voor de jaren 2024 en 2025 een inschatting gemaakt door expertise van team inkoop (quick scan). Ook dit kan dus nog wijzigen. Idealiter moeten de kansrijke MVI-thema's vooraf worden meegegeven door de intern opdrachtgever.

Inkoopkalender 2023

Productgroep	MVI-thema's (binnen gekozen thema's)
<u>GWW / openbare ruimte</u>	
Elementenverharding (235)	Klimaat, Circulariteit, Milieu
Asfaltonderhoud (289)	Klimaat, Circulariteit, Milieu
Calamiteitendiensten wegdek (375)	Klimaat, Circul, ISV, Milieu
Knippen hagen (392)	Klimaat, Circulariteit, Milieu, SROI
Bestrijden Aziatische Duizendknoop (367)	Klimaat
Analyse & monitoring omgevingsbeïnvloeding (AMO) (6)	Klimaat
Maaien bermgras (368)	Klimaat, Circulariteit, Milieu, SROI
Maaien grasvelden (80)	SROI, Milieu, Klimaat
Maaiveld inrichting Venenbuurt (1327)	SROI
Grondwatermeetnet (358)	SROI
<u>Kantoorbenodigdheden /ICT</u>	
ICT Hardware (55)	Klimaat, Circulariteit, ISV
Managing agent (42)	Klimaat, SROI
Werkkleding (uniformen boa's) (306)	Klimaat, Circulariteit, ISV
Mobiele telefonie (229) (gezamenlijke aanbesteding VNG)	Klimaat, Circulariteit, SROI, ISV
Hosten, bouwen en doorontwikkelen nieuwe website (CMS) (meervoudig onderhands)	Klimaat
<u>Maatschappelijk domein</u>	
volwassenen educatie (78)	SROI
Kleine woningaanpassingen (199)	Klimaat, Circulariteit, SROI
<u>Vervoer</u>	
Huur Vuilwagens (215)	Klimaat, circulariteit, milieu
<u>Gebouwen</u>	
Prestatiegericht Gevelonderhoud (74) (meervoudig onderhands)	Klimaat, circulariteit
<u>Personeel gerelateerde zaken</u>	
Flexibele personeelsdiensten (41)	SROI

Inkoopkalender 2024

Productgroep	MVI-thema's (binnen gekozen thema's)
<u>GWW / openbare ruimte</u>	
Staal voor bruggen (258)	Klimaat, Milieu
Bodemsanering lood (251)	Klimaat, Circulariteit, Milieu
Storten verontreinigde grond (332)	Klimaat, Circul, ISV, Milieu
Zaanse kermissen (230)	Klimaat, Circulariteit, Milieu
Verkeersborden (76)	Klimaat, Circulariteit, Milieu, SROI
Tijdelijke verkeersmaatregelen(304)	Klimaat, Circulariteit, Milieu
Rioolwerk (398)	Klimaat, Circulariteit
Bodemadviesdiensten (173)	Klimaat, Circulariteit, Milieu
Elektrisch gereedschap(110)	Klimaat, Circulariteit, Milieu
Prullenbakken (372)	Klimaat, Circulariteit
Regiewerkzaamheden Calamiteiten bomen (389)	Klimaat, Circulariteit
Vernieuwen burchtkade en Prins Hendrikkade (348)	Klimaat, Circulariteit, SROI
Concessieabri's	Klimaat, Circulariteit
Adviesdiensten ingenieursbureau (379)	Klimaat, Circulariteit, Milieu, SROI
Project Guisweg, diensten en daarna realisatie. Div.aanbestedingen onder nr 384 (A,B,C etc)	Klimaat, Circulariteit, Milieu
Controle en onderhoud bomen (79)	Klimaat, Circulariteit, Milieu
Herinrichting George Gershwin	Klimaat, Circulariteit, Milieu
T Kalf	Klimaat, Circulariteit, Milieu
<u>Kantoorbenodigdheden /ICT</u>	
Werkom post (220)	Klimaat, Circulariteit, SROI
Gas en elektra (106)	Klimaat
Multi functionals (102)	Klimaat, Circulariteit
Meubilair (183)	Klimaat, Circulariteit
Multi Services (42)	Klimaat, Circulariteit, ISV, SROI
Collectiebeheersysteem en E-depot (390)	Klimaat
<u>Maatschappelijk domein</u>	
Vervanging dashboard jeugd (381)	Klimaat, SROI
Levering en onderhoud trapliften (114)	Klimaat, Circulariteit
Brede schoolactiviteiten (122)	Klimaat, Circulariteit
Begeleiding van inburgeraars (371)	Klimaat, Circulariteit, SROI
Fysiek energieloket (382)	Klimaat, Circulariteit, SROI
Energiecoaches & fixers (386)	Klimaat, Circulariteit, SROI
NIP/LAI en VHF Duurzaamheid Zaandam Oost (VHF) en (NIP/LAI) (394)	Klimaat, Circulariteit
Overbruggingsopvang (256)	Klimaat, Circulariteit
<u>Vervoer</u>	
Kleine bestelauto's (277)	Klimaat, Circulariteit, Milieu
Elektrische auto's (231)	Klimaat, Circulariteit, Milieu
<u>Gebouwen</u>	

Spaghettiflat (360)	Klimaat, Circulariteit, Milieu
Grondverkoop Marktstraat 22	Klimaat, Circulariteit, Milieu
Uitgifte Horeca kavels wordt nu grondverkoop (357)	Klimaat, Circulariteit, Milieu
<u>Personeel gerelateerde zaken</u>	-
Inhuur financials (108)	Klimaat, Circulariteit,

Inkoopkalender 2025

Productgroep	MVI-thema's (binnen gekozen thema's)
<u>GWW / openbare ruimte</u>	
Gladheidsbestrijding (375)	Klimaat, Circulariteit, Milieu
Uitbestede rioolwerk (292)	Klimaat, Circulariteit, Milieu
Boomrenovatie Saendelft-West (334)	Klimaat, Circulariteit, Milieu
Inhuur ingenieursdiensten (64)	Klimaat, Circulariteit, Milieu
Inhuur landmeetkundigen (96)	Klimaat
Inhuur projectleiders, procesmanagers gebiedsontwikkeling (349)	Klimaat, Circulariteit, Milieu
<u>Kantoorbenodigdheden /ICT</u>	
Nieuwe website (364)	Klimaat
Vormgeving (31)	Klimaat, Circulariteit,
<u>Maatschappelijk domein</u>	
Beschermd wonen (171)	Klimaat, Circulariteit
Hoog specialistische jeugdhulp (segment C en V) (177)	Klimaat, Circulariteit
Maatschappelijke begeleiding inburgeraars (371)	Klimaat, Circulariteit
<u>Vervoer</u>	
Berging voertuigen (167)	Klimaat, Circulariteit, Milieu
Concessie Zaanboot (195)	Klimaat, Circulariteit
<u>Gebouwen</u>	
Prestatiegericht Gevelonderhoud (74) (meervoudig onderhands)	Klimaat, circulariteit

9 Jaarplanning

9.1 Algemene planning

Aan de hand van de inkoopkalender (zie hoofdstuk 8) en de opgestelde jaardoelen (zie hoofdstuk 6) is er vervolgens een algemene planning gemaakt voor acties die gemeentebreed het eerste jaar worden uitgevoerd. Verder is er per MVI thema een jaarplanning gemaakt voor de jaren 2024 en 2025. Deze jaarplanning bevat concrete acties die zullen leiden tot het bereiken van het jaardoel.

MVI PLANNING ALGEMEEN

Ambitie		ALGEMENE PLANNING				
		Q1	Q2	Q3	Q4	Check?
Inkoop	Opstellen actieplan MVOI 2022-2025					<input type="checkbox"/>
	Een hoger budget te ramen indien we meer circulair/duurzamer willen inkopen en kijken naar de TCO.					<input type="checkbox"/>
	Op strategisch niveau ambitiewebsessies per inkoopcategorie organiseren met de betreffende stakeholders. Toespitsen op de belangrijkste 2 thema's en voorbeelden delen. Dit vervolgens opnemen in de afdelingsplannen.					<input type="checkbox"/>
	Op operationeel niveau bij complexe opdrachten vooraf een ambitiewebsessie organiseren met de betreffende stakeholders om gezamenlijk MVOI ambities, thema's en concrete maatregelen te bepalen in het inkooptraject.					<input type="checkbox"/>
	Monitoring inregelen. Alle EU aanbestedingen en NEA's van Ingenieursbureau houden we bij in de MVI ZET. Alle NEA's leveringen en diensten boven de € 50.000 worden vanaf 1 maart 2024 geregistreerd in Mozard. Halfjaarlijks doen we een steekproef op de in Mozard geregistreerde NEA's om te controleren of MVI thema's zijn meegenomen in de uitvraag.					<input type="checkbox"/>

	Jaarlijks actieplan MVOI stap 4-7					
Bestuur	presentatie Actieplan MVOI in staf					<input type="checkbox"/>
	We monitoren de verschillende thema's en informeren de Inkoopboard tav SROI, D&I en ketenverantwoordelijkheid 1 keer per jaar en tav klimaat, circulariteit en milieu 2 keer per jaar over de voortgang op realisatie van doelstellingen en ambities. 1x per jaar (in Q2) rapporteren we aan bestuur en PIANOo over het voorafgaande jaar.					
	MVOI borgen in jaarplanning en capaciteitsplanning					<input type="checkbox"/>
Kennis en Kunde	Organiseren van kennissessies & trainingen over de 6 MVI-thema's.					<input type="checkbox"/>
	Kennissessie over verschillende contractvormen in de Bouw (bijv. Incompany training van de NEVI).					<input type="checkbox"/>
	Samen met SROI adviseur afspraken met teamleiders, afdelingshoofden en sectorhoofden maken over hun rol in MVOI.					<input type="checkbox"/>
	Organiseren/deelnemen aan trainingen voor contractmanagers (CM) mbt sturen op MVI-thema's.					<input type="checkbox"/>
	De MVI-afspraken uit aanbestedingen meenemen in de overdracht aan CM van dossier (warme overdracht).					<input type="checkbox"/>
	Teams informeren over Actieplan MVOI en vernieuwde aanpak					<input type="checkbox"/>
Communicatie	Goede voorbeelden communiceren op Zaanlink (min 1 per thema), via (markt)bijeenkomsten, factsheets en extern.					<input type="checkbox"/>

9.2 Planning 2024

PLANNING 2024		
	activiteiten	Check?
Acties Klimaat	Bij GWW-aanbestedingen boven de € 150.000 en onder de Europese drempel de aanbestedingsdocumenten actualiseren.	<input type="checkbox"/>
	Samen met MRA onderzoeken hoe we de effecten klimaatneutraal eenduidig kunnen vastleggen.	<input type="checkbox"/>
	Bij de raamovereenkomst elementenverharding gaat de gemeente Zaanstad bij deelopdrachten boven de € 100.000 via de Emissietool van TNO de CO2 emissies monitoren.	<input type="checkbox"/>
	Bij het herinrichtingsproject Westerzoom doet de gemeente Zaanstad momenteel een pilot met het Project Impact Dashboard (PID) van SKAO. De aannemer houdt via PID de projectgegevens bij en op grond hiervan kan de CO2-footprint worden berekend. Dit geeft partijen inzicht over de uitvoering van de werkzaamheden conform afspraken en de gerealiseerde CO2 reductie. Deze pilot wordt na afloop geëvalueerd.	<input type="checkbox"/>
	Stimuleren gebruik van zero-emissie voertuigen / materieel en minder voertuigbewegingen (schoon en slim gebruik)	<input type="checkbox"/>
	Input leveren voor de bestuurlijke stukken tot ondertekening van het SEB (Schoon- en Emissieloos Bouwen) convenant per 1 juli 2024.	<input type="checkbox"/>
	Implementatie schoon en emissieloos bouwen bij aanbestedingen nav ondertekening van het SEB (Schoon en Emissieloos Bouwen) convenant op 1 juli 2024.	<input type="checkbox"/>

Acties Circulariteit	Dmv pilot met een GWW project, waarbij mbv het dashboard van Ecomonitor met MKI-berekeningen over de levenscyclus de milieu impact van een bepaalde keuze (materiaalsoort, transport, gebruik materieel, levensduur) wordt berekend. Vervolgens wordt gekeken hoe we dit kunnen optimaliseren.	<input type="checkbox"/>
	Bij GWW-aanbestedingen boven de € 150.000 en onder de Europese drempel de aanbestedingsdocumenten actualiseren.	<input type="checkbox"/>
	Samen met MRA onderzoeken hoe we de effecten circulariteit eenduidig kunnen vastleggen.	<input type="checkbox"/>
	MKI-berekeningen toepassen bij duurzame keuzes ontwerp-varianten/dan wel als eis/wens bij aanbesteding.	<input type="checkbox"/>
Acties gezonde leefomgeving (milieu, klimaatadaptatie en biodiversiteit)	Dit thema wordt standaard opgenomen in de kanskaart duurzaamheid.	<input type="checkbox"/>
Acties Kansengelijkheid		<input type="checkbox"/>
Acties SROI	DPIA privacy opstellen	<input type="checkbox"/>
	Invulformat opstellen voor opdrachtnemers voor invulling mbt maatschappelijke activiteiten en leerwerktrajecten	<input type="checkbox"/>
	In relatie tot de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt: onderzoeken in actieve samenwerking met WSP en Werkom hoe we meer werkleertrajecten kunnen realiseren	<input type="checkbox"/>
	SROI afspraken uit aanbestedingen meenemen in de overdracht aan CM van dossier. (verplaatsen naar algemeen)	<input type="checkbox"/>
	Doorontwikkelen WIZZR (branchelijsten, ondersteuning CM instrueren, formats).	<input type="checkbox"/>
	6 wekelijkse presentaties SROI aan bedrijven	<input type="checkbox"/>

Acties Diversiteit & inclusie	Meer leren over hoe inclusie en diversiteit in aanbestedingen kan worden opgenomen en dit bespreken met opgave manager kansengelijkheid.	<input type="checkbox"/>
	Onderzoeken of het bijdraagt aan de D&I doelstellingen wanneer Zaanstad de SER Charter ondertekent.	<input type="checkbox"/>
	De kansenkaart SROI wordt - indien mogelijk - breder getrokken naar "kansengelijkheid", waarbij onder meer het thema D&I wordt opgenomen.	
	Code Verantwoordelijk Marktgedrag rondsturen en intern kennissessie organiseren voor betrokken teams.	<input type="checkbox"/>
	Code verantwoordelijk marktgedrag standaard meenemen in aanbesteding multiservices (schoonmaak, catering, glasbewassing)	<input type="checkbox"/>
Acties Ketenverantwoordelijkheid (ISV)	Bespreken met inkopers of we de MVO-Risicochecker meenemen in ons werkproces en meenemen in onze aanbestedingsstrategie. Door hiermee de belangrijkste risico's in productieketens in kaart te brengen kunnen we hierover het gesprek met onze leveranciers voeren. We letten hierbij ook op arbeidsomstandigheden en arbeidsvoorwaarden bij leveranciers in Nederland.	<input type="checkbox"/>
	Kennissessie ketenverantwoordelijkheid voor inkopers en CM met uitleg en praktische handvatten	
	In complexe ketens (bijvoorbeeld natuursteen en kleding) sturen we in opdrachten op het vergroten van transparantie over de risico's in de keten.	<input type="checkbox"/>
	Voor de levering van koffie, thee en cacaoproducten kiezen we voor producten met het Fair Trade-label of gelijkwaardig.	<input type="checkbox"/>
	We blijven gebruik maken van verantwoord geproduceerd hout (FSC).	<input type="checkbox"/>

	In onze contracten voor bedrijfskleding openbare ruimte, BOA-kleding en ICT hardware is de keuze gemaakt om zoveel mogelijk gebruik te maken van hergebruik en levensduurverlenging. In ons contractmanagement blijven we de arbeidsomstandigheden in deze keten aan de orde stellen tijdens de contractbesprekingen.	<input type="checkbox"/>
--	---	--------------------------

9.3 Planning 2025

PLANNING 2025		
	activiteiten	Check?
Acties Klimaat	Evalueren van de pilots met PID dashboard SKAO en Emissietool TNO en kijken of werkwijze structureel meegenomen kan worden in projecten.	<input type="checkbox"/>
	Vervolgssessie CO2 prestatieladder organiseren en bevindingen pilot PID meenemen.	<input type="checkbox"/>
	Implementatie schoon en emissieloos bouwen bij aanbestedingen nav ondertekening van het SEB (Schoon en Emissieloos Bouwen) convenant op 1 juli 2024.	<input type="checkbox"/>
Acties Circulariteit	Samen met beheer kijken naar mogelijkheden tot gebruik materialenpaspoorten bij GWW projecten en bouwkundige werken en MKI-berekeningen bij duurzame keuzes ontwerp-varianten/dan wel als eis/wens bij aanbesteding.	<input type="checkbox"/>
	Bestuursopdracht voor haalbaarheidsonderzoek materialenhubs.	<input type="checkbox"/>
	De pilot met het dashboard van Ecomonitor evalueren. Vervolgens kijken of we deze werkwijze structureel kunnen meenemen bij GWW projecten.	<input type="checkbox"/>
Acties gezonde leefomgeving (milieu, klimaatadaptatie en biodiversiteit)	Thema integraal meenemen bij duurzaamheidskeuzes	<input type="checkbox"/>

Acties Kansengelijkheid	De kansenkaart SROI wordt breder getrokken naar "kansengelijkheid", waarbij ook het thema D&I wordt opgenomen.	<input type="checkbox"/>
Acties SROI	In relatie tot de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt: Onderzoeken in actieve samenwerking met WSP en Werkom hoe we meer werkleertrajecten kunnen realiseren	<input type="checkbox"/>
	Meer samenwerking tussen bedrijven stimuleren	<input type="checkbox"/>
Acties Diversiteit & inclusie	Indien Zaanstad de SER Charter ondertekent, dan deze implementeren in onze processen/formats.	<input type="checkbox"/>
	Bij raamcontracten – bijvoorbeeld voor de inhuur van personeel – en model offerteaanvragen voor diensten voor de inhuur van personeel, waaronder de overeenkomst voor uitzendkrachten, nemen we criteria op het gebied van discriminatie, inclusie en diversiteit op	<input type="checkbox"/>
	Kennis vergroten ten aanzien van regelingen/mogelijkheden/verplichtingen/beleid ten aanzien van kansengelijkheid.	<input type="checkbox"/>
	Themasessie voor team inkoop en contractmanagers over hoe D&I mee te nemen bij inkoop.	<input type="checkbox"/>
Acties Ketenverantwoordelijkheid	Training contractmanagement hoe tijdens uitvoering te toetsen op ketenverantwoordelijkheid	<input type="checkbox"/>

10 Rapporteren over voortgang en evaluatie

Met maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen kan de gemeente Zaanstad als opdrachtgevende organisatie meer maatschappelijke waarde creëren en onze beleidsdoelen op het gebied van de opgaven verstedelijking, kansengelijkheid, duurzaamheid en gezondheid dichterbij brengen. Onze ambities zijn hoog. Daarom informeren we de inkoopboard over de voortgang van de MVOI-doelstellingen en ambities van het voorafgaande kalenderjaar. Voor SROI, ketenverantwoordelijkheid en D&I doen we deze evaluatie 1 keer per jaar, tegelijkertijd met onze jaarlijkse inkooprapportage (in het tweede kwartaal). Voor de thema's klimaat, circulariteit en milieu doen we – naast onze jaarlijkse inkooprapportage - halfjaarlijks nog een tussenevaluatie en informeren de inkoopboard daarover.

Bij de evaluatiemomenten doorlopen we de onderstaande vragen aan de hand van de 7 stappen als genoemd in hoofdstuk 2:

- Zijn de gestelde doelen uit stap 3 gehaald? Zo niet: waarom niet?
- Welke acties uit stap 6 zijn uitgevoerd en welke niet?
- Welke tools zijn er gebruikt?
- Wat ging goed? Wat had beter gekund?
- Wat nemen we mee als lessen naar volgend jaar?

Op basis van deze evaluatie worden stap 4 t/m 7 voor het daaropvolgende jaar opnieuw uitgevoerd. Dit doen we met het inkopersoverleg (operationeel) en de inkoopboard (strategisch).

De inkooprapportage met de resultaten op duurzaamheid en SROI van het voorafgaande kalenderjaar delen we behalve met de inkoopboard, ook met ons bestuur en met PIANOo. Deze momenten willen we bovendien gebruiken om na te gaan of het Actieplan MVOI actualisatie behoeft.